

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Латинська мова та медична термінологія»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність 229 «Громадське здоров'я»
Освітня програма «Нутриціологія здорового харчування»
Рік навчання 2024-2025, семестр 1-2
Форма здобуття вищої освіти _денна
Кількість кредитів ЄКТС 6
Мова викладання: українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

Балаласва Олена Юрївна

o.balalaieva@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=887>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з основами латинської мови, допомогти набути практичних умінь та навичок використання фахової латиномовної термінології у майбутній професійній та науковій діяльності, навчити їх термінологічної латини, яка функціонує в медицині та суміжних з нею біологічних науках. Термінологічна латина є необхідною для підготовки фахівців, які провадитимуть організаційну, експертну та контрольну-аналітичну діяльність з оцінки стану, захисту та промоції здоров'я, моніторингу загроз та профілактики захворювань, забезпечення якості систем харчової безпеки. Латина є базисом термінології у медичній біології та генетиці, анатомії, цитології, гістології та фізіології людини, фармакології, мікробіології та вірусології, біохімії та інших дисциплінах.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі професійної діяльності або навчання у сфері громадського здоров'я, що передбачає застосування теорій та методів громадського здоров'я і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність критично осмислювати та застосовувати сучасні теорії, концепції, принципи, методи, методики та технології сфери громадського здоров'я.

СК 5. Здатність використовувати у професійній діяльності сучасні теорії, методи соціальних наук та наук про здоров'я.

СК 8. Здатність формувати і вдосконалювати у інших осіб спеціальні знання і навички у сфері громадського здоров'я.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

ПРН 1. Володіти категоріальним та методологічним апаратом сфери громадського здоров'я, використовувати відповідні методи та інструменти у професійній діяльності.

ПРН 4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово з професійних питань.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1. Змістовий модуль 2. Морфологія.				
Тема 1. Вступ. Історія латинської мови. Розвиток медичної термінології.	4	Студенти повинні <i>бути поінформовані про</i> мету і завдання навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія», історію латинської мови, її роль латини у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування медичної термінології; <i>знати:</i> періоди розвитку латинської мови.	Виконання самостійної роботи.	5
Тема 2. Фонетична система латинської мови. Правила вимови	4	Студенти повинні <i>знати:</i> назви і написання літер латинського алфавіту, правила вимови голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень; <i>уміти:</i> відтворити латинський алфавіт у правильній послідовності, позначати латинськими буквами звуки, правильно читати латиною.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 3. Довгі та короткі склади. Наголос.	4	<i>знати:</i> умови позиційної довготи чи короткості голосних, правило другого складу; <i>уміти:</i> ставити наголос в латинських словах.	Складання практичних робіт. Самостійна робота.	5
Тема 4. Частини мови. Іменник..	4	<i>знати:</i> самостійні та службові частини мови, латинські назви граматичних категорій іменника та склад його словникової форми, принцип розподілу латинських іменників за відмінами та ознаки відмін, лексичний мінімум за темою; <i>уміти:</i> розпізнавати іменник за словниковою формою, визначати відміну і основу іменника, утворювати форми <i>Gen. sing., Nom. et Gen. plur.</i> іменників всіх відмін, перекладати медичні терміни, виражені словосполученнями з неузгодженим означенням.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5

Тема 5. I відміна іменників.	4	<i>знати:</i> основні ознаки та відмінкові закінчення іменників I відміни, їх найуживаніші суфікси та терміноелементи, форми дієслова <i>sum, fui, -, esse (бути)</i> в теперішньому часі дійсного способу, його функції у реченні, лексичний мінімум за темою; <i>вміти:</i> розпізнавати іменники I відміни та відмінювати їх в однині та множині, аналізувати та перекладати медичні терміни, до складу яких входять іменники I відміни,	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 6. II відміна іменників.	4	<i>знати:</i> основні ознаки та відмінкові закінчення іменників II відміни, їх найуживаніші суфікси та терміно-елементи, лексичний мінімум за темою; <i>вміти:</i> розпізнавати іменники II відміни та перекладати медичні терміни, до складу яких входять іменники II відміни.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Самостійна робота	5
Тема 7. Прикметник.	4	<i>знати:</i> склад словникової форми прикметника та його граматичні категорії, різницю між поділом латинських прикметників на групи та відміни, відмінкові закінчення прикметників першої групи (I-II відмін), правила узгодження прикметників з іменниками, найуживаніші суфікси прикметників I-II відмін, лексичний мінімум за темою; <i>вміти:</i> розпізнавати прикметники та визначати їх відміну, узгоджувати прикметники з іменниками, відмінювати атрибутивні словосполучення, виражені іменниками і прикметниками I-II відмін, перекладати медичні терміни, виражені субстантивно-ад'єктивними словосполученнями з узгодженим означенням	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 8. Структура анатомічного терміна.	4	<i>знати:</i> компоненти та моделі творення анатомічних термінів, види	Складання практичних робіт.	5

		синтаксичного зв'язку в термінах-словосполученнях, послідовність перекладу термінів з узгодженим і неузгодженим означенням; <i>уміти</i> : визначати структуру багатослівного анатомічного терміна, робити граматичний аналіз його компонентів, визначати вид синтаксичного зв'язку у терміні-словосполученні, розпізнавати ядро терміна, узгоджене, неузгоджене означення, прикладку.	Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	
Змістовий модуль 2. Морфологія.				
Тема 9. Граматичні категорії дієслова	4	<i>знати</i> : граматичні категорії дієслова та його основні форми, принцип розподілу дієслів за дієвідмінами, <i>вміти</i> : розпізнавати дієслова в реченні, визначати дієвідміну і основу дієслова	Складання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 10. Теперішній час дійсного способу актив. і пасив. станів.	4	<i>знати</i> : особові закінчення дієслів в теперішньому часі дійсного способу активного і пасивного станів, правила перетворення активної конструкції на пасивну; <i>вміти</i> : відмінювати дієслова в теперішньому часі, перекладати прості речення з дієсловами теперішнього часу дійсного способу активного і пасивного станів, перетворювати активну синтаксичну конструкцію на пасивну і навпаки.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 11. III відміна іменників:	4	<i>знати</i> : основні ознаки, типи відмінювання та відмінкові закінчення іменників III відміни, закінчення іменників чоловічого, жіночого та середнього роду, винятки з правила про рід, лексичний мінімум за темою; <i>вміти</i> : розпізнавати іменники III відміни, визначати їх практичну основу та тип відмінювання, розпізнавати рід іменника за	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5

		закінченням, відмінювати іменники III відміни в однині й множині, у тому числі і у складі атрибутивних словосполучень з прикметниками першої групи, аналізувати та перекладати терміни, до складу яких входять іменники III відміни.		
Тема 12. Прикметники III відміни.	4	<i>знати:</i> підгрупи та родові закінчення прикметників III відміни, тип відмінювання прикметників III відміни, найуживаніші суфікси та греколатинські дублети прикметників другої групи, лексичний мінімум за темою; <i>уміти:</i> розпізнавати прикметники III відміни та визначати їх підгрупу, узгоджувати прикметники з іменниками, відмінювати атрибутивні словосполучення із прикметниками III відміни, перекладати медичні терміни з прикметниками III відміни,.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 13. IV і V відміна іменників.	4	<i>знати:</i> основні ознаки та відмінкові закінчення іменників IV та V відмін, їх найуживаніші суфікси та терміноелементи, лексичний мінімум за темою; <i>вміти:</i> розпізнавати іменники IV та V відмін та відмінювати їх в однині й множині, аналізувати та перекладати медичні терміни, до складу яких входять іменники IV та V відмін.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 14. Відмінювання грецьких іменників.	4	<i>знати:</i> ознаки та відмінкові закінчення іменників грецького походження, особливості їх відмінювання, лексичний мінімум за темою; <i>вміти:</i> розпізнавати іменники грецького походження та відмінювати їх в однині й множині, перекладати медичні терміни, до складу яких входять іменники грецького походження та	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5

		субстантивовані прикметники.		
Тема 15 Gaudeamus	4	Студентський гімн Gaudeamus	Виконання самостійної роботи.	5
Залік				30
Всього за 1 семестр				100
2 семестр				
Змістовий модуль 3. Клінічна та хімічна термінологія.				
Тема 16. Ступені порівняння прикметників	4	<i>знати:</i> ступені порівняння прикметників, правила утворення вищого і найвищого ступенів порівняння латинських прикметників, особливості утворення ступенів порівняння, словникову форму прикметників у вищому і найвищому ступенях та правила їх відмінювання; <i>вміти:</i> розпізнавати прикметники у вищому та найвищому ступенях, утворювати вищий і найвищий ступінь від прикметників у звичайному ступені, узгоджувати їх з іменниками та відмінювати атрибутивні словосполучення в однині й множині, перекладати медичні терміни, до складу яких входять прикметники у вищому і найвищому ступенях.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 17. Дієприкметники.	4	<i>знати:</i> правила утворення дієприкметників теперішнього часу активного стану та минулого часу пасивного стану, лексичний мінімум; <i>вміти:</i> розпізнавати дієприкметники теперішнього часу активного стану та минулого часу пасивного стану, утворювати їх від основ дієслів, узгоджувати дієприкметники з іменниками та відмінювати атрибутивні словосполучення в однині й множині, перекладати медичні терміни, до складу яких входять дієприкметники	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5

Тема 18. Займенники.	4	<i>знати:</i> розряди займенників та займенники, найуживаніші у рецептурі, відмінювати латинські займенники, лексичний мінімум за темою; <i>уміти:</i> перекладати рецептурні вирази із займенниками.	Складання практичних робіт. Самостійна робота.	5
Тема 19. Клінічна термінологія.	4	<i>знати:</i> основні способи творення клінічних термінів, терміноелементи, продуктивні латинські та грецькі суфікси, що вживають у клінічній термінології; <i>вміти:</i> визначати структуру клінічного терміна, робити аналіз його компонентів, розкривати зміст клінічного терміна на основі значень його терміноелементів, утворювати клінічні терміни із заданим значенням	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 20. Хімічна номенклатура.	4	<i>знати:</i> латинські назви хімічних елементів, моделі творення назв оксидів, гідроксидів, пероксидів, послідовність назв катіонів та аніонів у латинських назвах хімічних сполук, моделі утворення назв кислот з вищим та нижчим ступенем окислення, безкисневих кислот, моделі творення латинських назв солей; <i>уміти:</i> записувати латиною назви хімічних елементів у називному і родовому відмінках, утворювати латинські назви оксидів, кислот і солей, перекладати назви сполук.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 21. Числівник.	4	<i>знати:</i> розряди латинських числівників, латинські кількісні числівники від 1 до 10, способи творення складних і складених числівників, латинські і грецькі числівникові терміноелементи; <i>уміти:</i> рахувати латиною до 10, утворювати складні і складені числівники, відмінювати кількісні і порядкові числівники	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5

Тема 22. Умовний спосіб.	4	<i>знати:</i> значення умовного способу, правила утворення умовного способу теперішнього часу актив. і пасив. станів, форми дієслів <i>sum, esse</i> та <i>fio, fieri</i> в умовному способі, рецептурні вирази в умовному способі; <i>вміти:</i> розпізнавати дієслова в умовному способі, відмінювати дієслова в умовному способі теперішнього часу актив. і пасив. станів, правильно перекладати рецептурні вирази з дієсловами в умовному способі	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Змістовий модуль 4. Фармацевтична термінологія.				
Тема 23. Структура рецепта	4	<i>знати:</i> визначення поняття «рецепт», види рецептів, частини рецепта та їх латинські назви, модель та граматичну будову рецептурного рядка, основні рецептурні вирази, додаткові написи у рецептах; <i>вміти:</i> називати латинські частини рецепта у правильній послідовності із зазначенням їх змісту, відтворити модель рецептурного рядка, пояснити його граматичну будову	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 24. Латинська частина рецепта.	4	<i>знати:</i> правила оформлення латинської частини рецепта, послідовність виписування інгредієнтів у складному рецепті та їх латинські; <i>вміти:</i> відтворити модель рецептурного рядка та пояснити його граматичну будову, читати, перекладати оформлювати латинську частину рецепта, оперувати елементарними рецептурними виразами.	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 25. Лікарські форми.	4	<i>знати:</i> визначення поняття «лікарська форма», латинські назви твердих, рідких та м'яких форм ліків, способи їх виписування, граматичну будову рецептурного рядка при розгорнутому і скороченому виписуванні	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5

		препаратів; <i>уміти</i> : називати латиною тверді, рідкі, м'які лікарські форми, правильно виписувати їх у рецепті		
Тема 26. Основні відомості про словотвір.	4	<i>знати</i> : види латинського словотвору, значення основних терміоелементів, суфіксів, префіксів; <i>уміти</i> : розкривати значення невідомого медичного терміна за значенням частотних відрізків, суфікса, префікса, перекладати терміни	Складання практичних робіт. Написання тестів. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 27. Прислівник.	4	<i>знати</i> : групи прислівників, правила творення похідних прислівників від прикметників та ступенів порівняння прислівників. <i>уміти</i> : використовувати прислівники в медичній термінології	Складання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 28. Салернський кодекс здоров'я.	4	<i>знати</i> : роль «Салернського кодексу здоров'я» у становленні європейської медицини та гігієни <i>уміти</i> : читати кодекс в оригіналі	Складання практичних робіт.	5
Тема 29. Міжнародні кодекси біологічної номенклатури.	4	<i>знати</i> : правила Міжнародного кодексу класифікації та номенклатури вірусів, Міжнародного кодексу номенклатури водоростей, грибів і рослин.	Складання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.	5
Тема 30. Фразеологічний мінімум	4	100 латинських висловів.	Виконання самостійної роботи.	5
Всього за 2 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Латинська мова та основи медичної термінології : підручник / за ред. Л.Ю. Смольської 4-те видання. Київ : Медицина, 2019. 472 с.
2. Паласюк Г. Б., Саварин Т.В., Федчишин Н.О. Латинська мова та медична термінологія : підручник. Тернопіль : ТНМУ, 2021. 547 с.
3. Закалюжний М. М., Паласюк Г.Б. Латинська мова і основи медичної термінології: підручник. Тернопіль : Укрмедкнига, 2004. 424 с.

Допоміжні

1. Беляєва О. М., Сологор М.І. Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології: посібник. Київ: Медицина, 2011. 256 с.
2. Кисельова О.Г., Лехницька С.І., Шпинта Г.М. Латинська мова та медична термінологія (практикум). Київ: Книга-плюс, 2016. 372 с.
3. Шевченко Є. М. Латинська мова і основи медичної термінології : навч. посібник, 11-е видання. Київ: Медицина, 2021. 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Латинська мова та медична термінологія.
URL: <http://www.pinax.com.ua/latin-language-and-medical-terminology/>
2. Pinax. Сайт для вивчення класичних мов. URL: <http://www.pinax.com.ua/>
3. Latinitium: Tools for learning Latin. URL: <https://latinitium.com/resources-for-learning-latin/tools/>
4. Latin Resources. URL: <https://www.clrconline.com/latin-resources/>